

העם

בית בלי ספר

איש לא יכול היה לפקק השבוע בעובדה כי ישראל היא מדינה מרחבית. בחרטום נסתיימה ועידת ראשי מדינות ערב, שהוקדשה כמעט כולה לענייני ישראל. כל בירות המרחב — מאלג'יריה ועד ירושלים — דמו לתחנות-מעבר למדינאים, שערכו מסעות קדחתניים וקיימו דיונים בכעיות ישראל-ערב.

באזור סואץ התחדשה המלחמה הזעירה לקביעת תקדימים כמאבק על חופש-השייט. בצמרת ישראל עצמה היו כמעט כל הדיונים מוקדשים לבעיות ערביות.

המאורע העיקרי של השבוע — פתיחת שנת הלימודים — עמד כולו בסימן הבעיה הערבית (ראה חינוך).

אך מאחורי הבעיות המעשיות עמדה בעייה פוליטית בלבד. האם ישתפו המורים הערבים פעולה? האם יפתחו בתי-הספר בגדה ובעזה?

אך מאחורי הבעיות המעשיות עמדה בעייה הרבה יותר עמוקה: בעייה חינוכית ורעיונית. לישראל ניתנה לפתע, השליטה על חיי נוסח של מאות אלפי ילדים ערביים.

מה יכלה ישראל להציע להם, במקום ה-

חתום על הכרוז איחוד מורי הגדה המערבית. בארבעת הסעיפים של הכרוז הודיע איחוד המורים, כי פתיחת בתי-הספר רק תשרת את ישראל, והיא מכוננת לפגוע בערכי התרבות והלאומיות הערביים.

השבתת הלימודים, לעומת זאת, תוכיח לעולם כי קיימת התנגדות כללית לכיבוש הישראלי, ותהווה הפגנה חד-משמעית המוכיחה כי ערכי הגדה המערבית ממשיכים לראות את עצמם חלק מהממלכה הירדנית. „נחכה ונראה...“ כאשר הגיעה שעת פתיחתם של בתי-הספר, השבוע, היתה למחברי הכרוז הצלחה ניכרת.

מוקד השבתה היתה העיר שכם. מנהל מחלקת החינוך וצוות פקידיו, שעבדו במשך החודשים האחרונים תחת הממשל הצבאי, סגרו את משרדם ומטרו את מפתחותיו לראש-העיר — ביום בו היו צריכים להיפתח בתי-הספר.

בכל המשולש שכם-טולכרם-גינין לא נפתח אפילו בית-ספר אחד.

בחלק הדרומי של הגדה היה המצב שונה. אם כי לא אחיד. ברמאללה, חברון ובית לחם נפתחו מספר בתי-ספר ממשלתיים, בעוד אחרים נשארו סגורים. נוכחות ה-20%

תלמידים במוסדות הפתוחים נעה בין 10%—50%. בירושלים המזרחית נפתחו רק בתי-הספר

الباشيعة وبناء على هذا فاننا نعلم تسكنا بالبنجاب والكتاب الاردني المعرب. رايها / هذا وقد لسنا بالفلسا بان هناك اجتماع من الابهاء على عدم ارسال ابناهم الى المدارس من اي مستوى كان وفي اي وضع لا تتبها فيه الظروف التي تحفل بتحقيق اهداف تربيتنا الاردنية وتحافظ على تراثنا ومعتقداتنا وريقنا الى الحياة خاصا / اننا نعتبر اي معلم او معلم وموظف في التربية والتعليم يقف راتبا من اليهود بانه متعاون معهم غائن لوطنه وامته وسيلقى عقابه من الحكومة والشعب معا. اوانل. آب سنة 1967 اتحاد معلمي الضفة الغربية

קטע מכרוז מורי הגדה המערבית

ירצו — ילמדו, לא ירצו — לא ילמדו

הפרטיים, השייכים לכנסיות או למיסיונים, בתי-הספר הממלכתיים נשארו סגורים. קציני הממשל לא נראו מודאגים. „אנחנו אדישים לגמרי“, הצהיר אחד מהם. „ירצו ללמוד — ילמדו. לא ירצו — לא ילמדו.“

כבר ביום הראשון של שנת-הלימודים היה אותו קצין מוכן להמר, שהמורים והתלמידים עוד יופיעו. היום נפתחו חצי תריסר בתי-ספר. מחר יפתחו עוד. ואם לא מחר — אז מחרתיים, או בחודש הבא. אינשאללה. אימצנו לעצמנו את הפילוסופיה הערבית לכל אורך הקו: נחכה ונראה.“

המשק

יד חדשה

הוגי המשק עקבו בסקרנות רבה אחרי השתלשלות התפתחותו של האלוף אפריים בן-ארצי באל-על, בה שימש יו"ר מועצת המנהלים.

רבים היו אשר ניבאו כי בן-ארצי בן ה-57 יחזור בו מהתפטרותו וימשיך באל-על. אני שים אלה הסתמכו על הודעותיו התכופות של בן-ארצי, כי למרות שהתפטר נותרה לו עדיין עבודה של חודשים רבים באל-על. וכי עליו אף לנסוע לחו"ל מספר פעמים כש-ליחות החברה.

אולם השבוע הודיעה תשגובת ערד ה-חמיית כי בן-ארצי התמנה בשכר מלא ליו"ר מועצת-המנהלים של התשלובת במקומו של מאיר שרמן שפרש.

יותר מסתם נפט. מאיר שרמן נחשב לפלא כלכלי במשרד האוצר כאשר היה משך חמש שנים הנספח הכלכלי של ישראל בארצות-הברית. לפני שבע שנים הוא התפטר ומונה עליידי המיליונר האנגלי סיר אייזק וילסון למנהל חברת 19 בארץ, עמדה בעלת עצמה, החורגת הרבה מעבר לחברת הנפט, מאחר ששרמן אף היה יד ימינו של וולף סון בכל הנוגע לעיסקותיו בארץ.

בן-ארצי הבין כי התפתחותו של שרמן מתשלובת ערד, הינה קרש-קפיצה עבורו. הוא הסכים לקבל את תפקיד יושב-ראש מועצת המנהלים של התשלובת לאחר שוולף סון הבטיח לו, כי בעתיד הקרוב יקבל את כל תפקידיו של שרמן, שהחליט כי בגיל 55 מותר לו לנסות ולפנות לעסקים פרטיים.

חינוך השוביניסטי הצר לשינאת-ישראל, שניתן להם עד כה?

התשובה העגומה הייתה: שום דבר לא. עצי הקרן הקיימת. מזה 19 שנה קיים חינוך ערבי בישראל. הוא יכול היה להיות מעבדה לגיבוש אידיאל חינוכי חדש — אידיאל המחנך ערבי לאומי, הנאמן לעמו ולמסורתו, אך המבין את שאיפות ישראל והמאמין בשילובם ההדדי של מאוויי ישראל וערב.

אולם החינוך הערבי בישראל מסור בידי עסקנים קטנטנים, חסרי השקפת-עולם ומשוללי-מעוף. הם מלאו את ספרי-הלימוד הערביים בתרגילי-חשבון על עצי הקרן הקיימת, וקרעו מספרי-ההיסטוריה את תר-לות המרד הערבי במידבר.

לא היה זכר להקניית תמונה שלמה של ההיסטוריה של הארץ, המשלבת יחד את יצירות שני העמים בתקופות השונות, את גיבוריהם ונביאיהם.

התוצאה היתה כסולה: הרמה הלימודית של ערביי ישראל היא ירודה, ורוב חניכי בתי-הספר הערבי בישראל עויינים את מסורת המדינה.

יודים וגברים. לכן לא היה במסו מן המוכן לחינוך בעוה, ברמאללה ובירושלים המזרחית. ספרי-הלימוד הירדניים והמצריים מלאים הסתה נגד ישראל. ספרי-הלימוד הערביים-הישראליים עוררו בוז מוצדק. כל פתרון-ביניים, כגון קריעת-עמודים מהספרים או לימוד בלי ספרים, היה עגום.

כך הפך מחול של שנים לכשולן אקטואלי. כשולן בעל תוצאות מרחיקות לכת. כי-הילדים של היום הם הגברים של מחר.

חינוך

מחר

אינשאללה

חמישית: אנו רואים בכל מורה או מורה או פקיד במערכת החינוך המקבל משכורת מהיחודים — משתף-פעולה, בוגד במולדתו ובעמו, והוא יקבל את עונשו מהממשלה והעם כאחד.

כך השתבש כרוז משוכחל בערבית, ש-הופץ השבוע בירושלים המזרחית ובערי הגדה המערבית (ראה תצלום בעמוד זה).

פגישת החרטומים במרענוס

יום ליום גברה העצבנות בחרי משרד-החוץ בירושלים. הידיעות מחרטום נקראו במתיחות.

כשבאה הידיעה על ההחלטות, היא עברה במהירות-הבזק בין איש לאיש. ורק או העזו הפקידים האחראיים לנשום לרחחה ולחייך חיוך של הקלה. הסכנה הגדולה חלפה.

הזעירה לא הציעה הצעת-שלום לישראל.

הסכנה של גיתקפת השלום

ההראוי כל-כך את קברניטי מדיניות-החוץ הישראלית? מדוע חששו כל-כך מפני הצעת-שלום?

בשוב הנוכחי, אין משרד-החוץ רואה את עצמו כמוסד שתפקידו להשיג שלום. תפקידו הוא לאפשר את החזקת השטחים הכבושים.

כשם שזהיל שומר על שטחים אלה בחזית הצבאית, שומר עליהם משרד-החוץ בחזית המדינית.

אילו באה הצעת-שלום ערבית, היה תפקיד זה נעשה הרבה יותר קשה. וזאת משלוש סיבות: היא היתה עלולה לגרום ללחץ אמריקאי חזק על ישראל למען פינוי שטחי-הכיבוש, היא היתה עלולה להפנות נגד ישראל את דעת-הקהל העולמית,

שיחות שלום

בידי מי המפתח?

היא היתה עלולה לפתוח מחלוקת חריפה בממשלה ובציבור, בין הרוצים בסיפוח השטחים בכל מחיר לבין המוכנים לחיתורים תמורת שלום של ממש. כל הבעיות האלה תימנענה אם ינקטו הערבים עמדה קיצונית ובלתי-מתפשרת. בדיוק לכך מתפללים לוי אשכול ואבא אבן.

הפנים אל המערב

ה, בכל זאת, הוחלט בהצידת הפיסגה? מה הן תוצאותיה האמיתיות? כל החלטת של ועידה ערבית וזמה לכתב-חרטומים. כי המנסחים לוקחים בחשבון את סיסמות התעמולה הערבית, ואת מצבירות המונים שחונכו על ברכי תעמולה זו. החרטומים של חרטום* לא חרגו מכלל זה. הם ניסחו החלטות סתומות, הוקקות לפירוש. המשמעות האמיתית של החלטות היא: המדינות שלחמו בישראל (מצריים, ירדן וטוריה) יקבלו הקצבה גדולה ממדינות*

* אולם השם „חרטום“ אינו נזר מן המילה חרטום (מתחרז עם אדום), שפירושה חכם מיצרי קדום, אלא מן המילה חרטום (מתחרז עם עצום) שפירושה מקור של עוף לא חזן, וכן גם הפה והחוטם של כל בהמה. חרטום, בשפה הערבית, הוא חזק של פיל. השם העברי-ערבי ניתן לעיר מפני שאיחוד שתי זרועות הנילוס (הלבן והחול) ליד חרטום משווה למקום זה צורת חזק של פיל. העתונים שכתבו השבוע על ועידת „הארטום“ כאילו היתה זאת מילה זרה, לא הבינו את המקור העברי של השם.